

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКРИЗОВОЇ ПОЛІТИКИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

©2025 РУЩИШИН Н. М., ТАЛАХ Ю. В.

УДК 330.322
JEL: E20; F10; L81

Рущишин Н. М., Талах Ю. В. Сучасні аспекти державної антикризової політики покращення інвестиційної привабливості роздрібно торгівлі в Україні

У статті актуалізується проблематика забезпечення суб'єктів галузі роздрібно торгівлі інвестиціями, у тому числі в умовах нестабільності, обумовленої наслідками повномасштабної війни. Метою дослідження є проведення аналізу сучасних аспектів державної антикризової політики в контексті напрацювання рішень з покращення інвестиційної привабливості роздрібно торгівлі в Україні. Показано, що результати аналізування якості та ефективності державної інвестиційної політики, її результативності, недоліків і ризиків, служать інформаційною основою для визначення пріоритетних напрямів її вдосконалення. Це, своєю чергою, дозволяє сформувати засади для використання більш дієвих інструментів управління інвестиційною сферою, що особливо актуально в умовах війни, повоєнної відбудови та трансформації економіки України, зокрема для підвищення інвестиційної привабливості галузі роздрібно торгівлі як одного з ключових сегментів національного господарства. Виявлено низку позитивних практик та недоліків і дисфункцій у реалізації державної антикризової політики, спрямованої на підвищення інвестиційної привабливості галузі. Обґрунтовано, що формування нової парадигми державної інвестиційної політики в умовах антикризового розвитку роздрібно торгівлі має бути орієнтоване на подолання системних вад державного регулювання, до найбільш критичних із яких віднесено відсутність нормативно-правових актів, які б спеціалізовано регламентували інвестиційний розвиток торгівлі та сфери послуг; неформованість стратегічних підходів до реформування внутрішньої торгівлі; відсутність скоординованих механізмів реалізації інвестиційної політики на регіональному та місцевому рівнях; слабкий рівень інвестиційної взаємодії між торговельним сектором і сферою виробництва. Ідентифіковано системні проблеми державного регулювання в аналізованій сфері, а саме – нерозв'язаність питань функціонування продовольчих ринків, безсистемну забудову торговельної інфраструктури, обмежене застосування інструментів державних гарантій інвестицій, недостатню поширеність механізмів державно-приватного партнерства, публічного інвестування та державного інвестиційного замовлення, у тому числі соціального спрямування.

Ключові слова: роздрібно торгівля, інвестиційна привабливість, інвестиційне середовище, інвестиційний клімат, інвестиції, специфіка в торгівлі, державна політика, антикризове регулювання.

Рис.: 1. Бібл.: 12.

Рущишин Надія Михайлівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу Львівського торговельно-економічного університету (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: r.nadiya.m@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1198-8582>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1769631/nadiya-rushchysyn/>

Талах Юрій Володимирович – здобувач ступеня доктора філософії кафедри економіки Львівського торговельно-економічного університету (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4828-9184>

UDC 330.322
JEL: E20; F10; L81

Rushchysyn N. M., Talah Yu. V. Modern Aspects of the State Anti-Crisis Policy of Improving the Investment Attractiveness of Retail Trade in Ukraine

The article addresses the issue of providing retail entities with investments, including in conditions of instability caused by the consequences of the ongoing full-scale war. The aim of the study is to analyze modern aspects of aspects of the State anti-crisis policy in the context of developing solutions to improve the investment attractiveness of retail trade in Ukraine. It is shown that the results of analyzing the quality and efficiency of the State investment policy, its effectiveness, shortcomings and risks, serve as an information basis for determining priority areas for its improvement. This, in turn, allows us to form the basis for using more effective investment management tools, which is especially relevant in the context of war, post-war reconstruction and transformation of the Ukrainian economy, in particular to increase the investment attractiveness of the retail sector as one of the key segments of the national economy. A number of positive practices and shortcomings and dysfunctions in the implementation of the state anti-crisis policy aimed at increasing the investment attractiveness of the industry have been identified and defined. It is substantiated that the formation of a new paradigm of the State investment policy in the conditions of anti-crisis development of retail trade should be focused on overcoming systemic flaws in the State regulation, the most critical of which include the lack of regulatory acts that would specifically regulate the investment development of trade and the service sector, and the lack of strategic approaches to reforming domestic trade, lack of coordinated mechanisms for implementing investment policy at the regional and local levels, weak level of investment interaction between the trade sector and the production sector. Systemic problems of the State regulation in the analyzed area have been identified, namely, unresolved issues of the functioning of food markets, unsystematic development of trade infrastructure, limited use of the State investment guarantee instruments, insufficient prevalence of public-private partnership mechanisms, public investment and state investment orders, including those of a social nature.

Keywords: retail trade, investment attractiveness, investment environment, investment climate, investment, specificity in the trade sector, the State policy, anti-crisis regulation.

Fig.: 1. Bibl.: 12.

Rushchysyn Nadiia M. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Professor of the Department of Finance, Economic Security, Banking and Insurance Business, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhan-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: r.nadiya.m@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1198-8582>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1769631/nadiya-rushchysyn/>

Talah Yuriy V. – Graduate of the degree of Doctor of Philosophy of the Department of Economics, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhan-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4828-9184>

Інвестиційна привабливість певної галузі формується під впливом широкого спектра чинників і детермінант, які діють у межах різномірних економічних, інституційних та управлінських взаємозв'язків. До основних з них належать: результативність функціонування суб'єктів господарювання, що представляють відповідну галузь; динаміка їх капіталізації; фінансово-економічний стан і підсумки господарської діяльності, які виступають індикаторами потенційної прибутковості та інвестиційної доцільності. Не менш важливими є характеристики бізнес-середовища, що визначають рівень відкритості й ефективності ринкових відносин, наявність чесної конкуренції, передбачуваності регуляторної політики, а також рівень адміністративного тиску та корупційних ризиків. Значущим чинником є й забезпеченість галузі необхідною інфраструктурою та ресурсами, які є критично важливими для реалізації інвестиційних проектів.

З огляду на багатофакторність впливу на інвестиційну привабливість, доцільно виокремити дві групи факторів: керовані та некеровані. У той час як некеровані чинники слід максимально точно враховувати та прогнозувати з метою адаптації до них, керовані – потребують цілеспрямованого впливу з боку інституцій державної влади та управління. Саме останні мають потенціал до формування сприятливого інституційного середовища для інвестиційної активності. Зокрема, державна політика здатна стимулювати капіталовкладення шляхом формування прозорих правил гри, зниження адміністративних бар'єрів, посилення гарантій захисту інвесторів та реалізації регіональних і галузевих програм підтримки.

У цьому контексті аналіз ефективності державної інвестиційної політики, її результативності, недоліків і ризиків, виступає інформаційною основою для визначення пріоритетних напрямів її вдосконалення. Це, своєю чергою, дозволяє сформулювати засади для використання більш дієвих інструментів управління інвестиційною сферою, що особливо актуально в умовах трансформації економіки України, зокрема – для підвищення інвестиційної привабливості галузі роздрібно торгівлі

як одного з ключових сегментів національного господарства.

Таким чином, актуалізується завдання аналізування сучасних аспектів державної антикризової політики в контексті напрацювання рішень з покращення інвестиційної привабливості роздрібно торгівлі в Україні.

Проблематика регулювання розвитку роздрібно торгівлі широко висвітлена в сучасному науковому дискурсі. Значний внесок у формування теоретико-методичних і методико-прикладних підходів до її дослідження зроблено такими вченими, як О. Азарян, В. Апопій, Н. Власова, В. Лагутін, Л. Лігоненко, А. Мазаракі, І. Маркіна, Б. Мізюк, А. Шубін та іншими.

З огляду на актуальність інтенсифікації інвестиційної діяльності та існування прямого взаємозв'язку між обсягами та структурою інвестування, з одного боку, і діловою активністю, підвищенням конкурентоспроможності господарських суб'єктів і галузевих економічних систем – з іншого, науковий інтерес до проблем стимулювання інвестицій у національній економіці, включно з роздрібно торгівлею, значно зріс. У цьому контексті важливі концептуальні підходи та прикладні рекомендації були запропоновані у працях таких дослідників, як Д. Аранчій, М. Барна, І. Бланк, Т. Васильців, А. Гайдучкий, Т. Китайчук, Г. Козаченко, Н. Крихівська, О. Левицька, Р. Лупак, Т. Майорова, О. Мульська, В. Панченко, Н. Рушишин, Б. Семак, Г. Чернишова, Т. Штець та ін.

Водночас сучасні виклики, спричинені повномасштабною війною та глибокими трансформаціями економічного середовища, зумовлюють необхідність оновлення наукових підходів. Виникає нагальна потреба в розробленні нових інструментів та механізмів, спрямованих на активізацію та підвищення ефективності інвестиційних процесів у сфері роздрібно торгівлі в межах національної економіки.

Метою статті є проведення аналізу сучасних аспектів державної антикризової політики в контексті напрацювання рішень з покращення інвестиційної привабливості роздрібно торгівлі в Україні.

У новітній період розвитку економіки України характерною ознакою стала дестабілізація соціально-економічного становища в державі, що, зокрема, проявилось у сфері торгівлі на тлі початку військових дій на Донбасі у 2014 р. Показовим є факт стрімкого падіння темпів приросту роздрібного товарообороту: якщо на початку 2014 р. вони становили +10%, то вже до кінця року знизилися до -25%. У відповідь на ці виклики державою були впроваджені різні заходи макроекономічного та антикризового спрямування.

Загалом ці заходи охоплювали фінансово-кредитну підтримку суб'єктів торговельного бізнесу, сприяння їх інвестиційній активності, включно з дерегуляцією торговельної діяльності, спрощенням процедур отримання дозволів і погоджень, покращенням умов доступу до енергетичної інфраструктури (насамперед шляхом зниження витрат на енергозабезпечення), зменшенням фіскального та адміністративного тиску, обмеженням надмірного контролю з боку регуляторних органів. Особливу увагу приділяли інституційно-правовому (законодавчому, нормативно-методичному, програмному) та інституційно-організаційному забезпеченню функціонування роздрібної торгівлі як стратегічного сектора внутрішнього споживчого ринку. Зокрема, йшлося про вдосконалення механізмів планування та регулювання торговельної діяльності, диверсифікацію функціонування підприємств роздрібної торгівлі, посилення ролі громадських організацій у сфері захисту прав споживачів, активізацію внеску торгівлі у формування валового суспільного продукту та розвиток виробництва, поліпшення ситуації із зайнятістю, оплатою праці та соціальною захищеністю населення, а також підвищення економічної ефективності та забезпечення інвестиційно-інноваційного оновлення інфраструктури роздрібної торгівлі й подолання ринкових деформацій.

Проте заходи стабілізаційного характеру, які були реалізовані у відповідь на кризу, не мали однозначного позитивного ефекту. Вихід роздрібної торгівлі з кризового стану, швидше за все, був зумовлений комбінацією зовнішніх обставин і специфікою галузі, яка, як показує практика, однією з перших реагує на кризові явища, але також найшвидше демонструє ознаки відновлення. Це дозволило відновити обсяги роздрібного товарообороту та покращити ключові фінансово-економічні показники функціонування підприємств галузі.

Водночас процес відновлення інвестиційної активності в роздрібній торгівлі відбувався значно повільніше. Причинами цього слід вважати низьку проактивність державної інвестиційної політики у сфері торгівлі, її недостатню орієнтацію на

створення сприятливого інституційного середовища для інвестування, а також обмеженість ресурсної, організаційної та фінансової спроможності суб'єктів господарювання. Суттєвим бар'єром виступала відсутність з боку держави гарантій компенсації можливих втрат інвесторів у разі виникнення форс-мажорних обставин, зміни регуляторних умов, впровадження надзвичайного або воєнного стану. Брак таких механізмів на початку військових дій з боку Росії був суттєвим недоліком антикризової політики, що стримував залучення інвестицій до торговельної галузі та знижував її інвестиційну привабливість.

Додатковим обмеженням стало недостатнє залучення суб'єктів роздрібної торгівлі до співпраці з державою в межах реалізації великих інвестиційних проектів і програм. Як засвідчує міжнародна практика, активна участь держави в реалізації таких ініціатив часто виступає сигналом для бізнесу про надійність і безпечність інвестиційного середовища. Особливо ефективною формою такої співпраці є публічне інвестування, при якому державний сектор фінансує значну частину проекту, а приватні інвестори дофінансовують його реалізацію. Такий підхід забезпечує синергію ресурсів і підвищує ймовірність завершення проекту, що має важливе значення в умовах зростання інституційних і воєнних ризиків.

Альтернативним інструментом активізації інвестиційної діяльності в секторі роздрібної торгівлі можуть виступати суспільно значущі інвестиційні проекти, реалізовані із застосуванням механізмів державно-приватного партнерства або на основі державного інвестиційного замовлення. Ефективність таких підходів зростає за умов спрямованості проектів на створення об'єктів твердої інфраструктури, що покликані забезпечити підвищення якості життя населення, розвиток соціальної сфери, одночасно забезпечуючи економічний інтерес суб'єктів господарювання роздрібної торгівлі. Проте впродовж періодів макроекономічних шоків та кризових явищ, що мали місце в національній економіці України, активність держави в напрямі відновлення інвестиційної динаміки в роздрібній торгівлі залишалася недостатньою.

Наступний етап реалізації антикризової інвестиційної політики в торговельному секторі було зумовлено викликами повномасштабної війни, яка розпочалася в лютому 2022 року. До ключових загроз, що вплинули не лише на погіршення інвестиційного клімату, але й поставили під сумнів здатність державної політики оперативно реагувати на них, слід віднести:

- ✦ високу ймовірність втрати матеріальних активів внаслідок бойових дій, що спричинило майже повне згорання прямих іноземних інвестицій;
- ✦ різке погіршення фінансового стану підприємств унаслідок падіння платоспроможного попиту, інфляційного тиску, здорожчання ресурсів, а також ускладнення логістичних процесів;
- ✦ істотне скорочення трудового потенціалу внаслідок міграції, зокрема висококваліфікованих фахівців, втрати інтелектуального капіталу та підприємницьких ініціатив.

За оцінками, прямі втрати вітчизняних суб'єктів роздрібної торгівлі лише в сегменті супер- та гіпермаркетів у 2022–2023 рр. склали близько 2,4 млрд дол. США. Додатково ще 0,2 млрд дол. припало на збитки торговельних центрів, де орендували приміщення підприємства торгівлі. Йдеться про руйнування матеріальної бази торговельної інфраструктури: будівель, складів, інженерних мереж, а також втрати обладнання, товарно-матеріальних запасів тощо. Загалом постраждало понад 3 тис. об'єктів роздрібної торгівлі (включно з магазинами, аптеками, кіосками, АЗС).

Попри це, частка збитків торгівлі в загальній структурі економічних втрат України становить лише близько 1,5%. Утім, масштабність загально-економічних втрат актуалізувала необхідність проактивного державного втручання, спрямованого на збереження наявного ресурсного потенціалу, його раціональне використання та відбудову ключових галузей економіки, включно з роздрібною торгівлею, за рахунок переважно інвестиційних механізмів.

Цілісним інструментом для реалізації зазначених намірів став План відновлення України, у межах якого сконцентровано національні програми та проекти економічної реконструкції. Водночас сфера торгівлі не отримала належного місця в його інвестиційній архітектоніці. Певною мірою сприяти покращенню інвестиційного клімату в роздрібній торгівлі можуть лише опосередковані заходи в межах окремих компонентів Плану, зокрема: поліпшення бізнес-середовища, спрощення доступу до фінансових ресурсів, розвиток логістичних зв'язків з ЄС, забезпечення макрофінансової стабільності тощо.

У контексті повномасштабної війни Урядом України було реалізовано низку заходів, орієнтованих на збереження та відновлення інвестиційної активності, у тому числі в галузі роздрібної торгівлі. Зокрема, важливим чинником активізації інвестиційного середовища стала інтеграція європей-

ського вектора розвитку національної економіки. Серед ключових напрямів – усунення технічних бар'єрів у торгівлі шляхом гармонізації національного законодавства зі стандартами ЄС (ухвалення відповідних технічних регламентів, модернізація системи технічного регулювання), а також вдосконалення сфери інтелектуальної власності завдяки імплементації положень європейського права. Це створює фундамент для інноваційного прориву та підвищення інвестиційної привабливості не лише економіки загалом, але й окремих її секторів, зокрема роздрібної торгівлі.

Крім того, було підсилено інвестиційну складову таких інструментів, як державна програма «Доступні кредити 5–7–9%», розширено функціонал спеціалізованої електронної платформи Advantage Ukraine, що презентує інвестиційні можливості українських підприємств у різних галузях, у тому числі торговельній. Принципово важливим кроком стало запровадження у 2024 р. інституту страхування воєнних ризиків. Завдяки змінам до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» з'явилася можливість надання Експортно-кредитним агентством страхових послуг щодо інвестицій у межах України, що є критично значущим для пом'якшення ризиків приватного капіталу. Також було оновлено правову базу щодо державної підтримки великих інвестиційних проектів, знижено вхідний поріг інвестицій, розширено охоплення секторів економіки, послаблено критерії створення робочих місць, що загалом зробило механізми державної допомоги доступнішими для ширшого кола ініціаторів інвестиційної діяльності.

Важливим елементом інституційного забезпечення антикризової політики стало розширення форм співпраці з Європейським Союзом, зокрема через доступ до фінансових інструментів таких програм, як *Instrument for Pre-Accession Assistance*, «Єдиний ринок», макрофінансова допомога та донорська координаційна платформа (*Multi-agency Donor Coordination Platform*), створена за участі ЄС, G7 і міжнародних фінансових установ. Це надало додаткові можливості для фінансування відбудови, модернізації та розвитку національного бізнесу, у тому числі підприємств торгівлі.

Безперечно, усі ці ініціативи варто розглядати як позитивну практику державної антикризової політики щодо стимулювання інвестиційної активності в національній економіці загалом і в галузі роздрібної торгівлі зокрема. Водночас, аналіз спрямованості ухвалених рішень дозволяє констатувати зсув фокусу державної підтримки в бік інвестування у проекти воєнно-промислового комплексу,

нарощування виробничих потужностей у секторах реального виробництва, розвиток індустріальних парків та підтримку експортоорієнтованих підприємств. Таким чином, роздрібна торгівля, попри її критичну роль у забезпеченні споживчого попиту, зайнятості та податкових надходжень, поки що не отримала належної підтримки в системі пріоритетів державної антикризової інвестиційної політики.

У контексті комплексного відновлення національної економіки після завершення повномасштабної війни актуальним видається формування окремого стратегічного документа, який би системно регламентував напрями повоєнного відновлення та інвестиційно-інноваційної трансформації внутрішньої торгівлі України. Доцільним бачиться розроблення Державної стратегії та відповідної програми дій, яка би передбачала не лише заходи щодо поліпшення інвестиційного клімату в роздрібній торгівлі, але й забезпечення її технологічної модернізації, цифрової трансформації бізнес-процесів, розширення каналів інтернет-маркетингу, впровадження цифрових платіжних інструментів, а також налагодження інвестиційного співробітництва з виробничим, логістичним і збутовим секторами національної економіки.

Узагальнені результати оцінювання ефективності державної антикризової політики у сфері інвестиційного забезпечення розвитку роздрібної торгівлі України представлено на *рис. 1*. У моделі відображено як досягнення (сильні сторони), так і прогалини (слабкі місця) державного регулювання цього виду економічної діяльності в умовах війни.

Не менш важливим залишається й питання стратегічного бачення державою ролі роздрібної торгівлі у фазі повоєнної відбудови. За наявними ознаками, сьогодні вже ведеться діяльність, спрямована на підтримання інвестиційного потенціалу економіки, зокрема через поліпшення доступу бізнесу до фінансових інструментів і платформ, залучення ресурсів програм фінансової підтримки ЄС, таких як Єдиний передвступний інструмент фінансової допомоги (IPA), програма «Єдиний ринок», макрофінансова допомога та інші.

Водночас, варто наголосити, що ці заходи є лише частково адаптованими до специфіки внутрішньої торгівлі. Зокрема, роздрібна торгівля наразі не інтегрована в повному обсязі до пріоритетних напрямів Плану відновлення України. Недостатній рівень залучення цієї сфери до процесів відбудови стримує її участь у розв'язанні низки критичних для країни викликів, зокрема таких, як масштабна внутрішня та зовнішня міграція, розширення соціально вразливих груп населення, зростання безробіття, зокрема серед демобілізо-

ваних військовослужбовців, осіб з інвалідністю, ветеранів війни та інших категорій, що потребують інтеграції в соціально-економічний простір.

Таким чином, наявна антикризова політика, попри позитивні зрушення, потребує суттєвого посилення в частині стратегічної підтримки роздрібної торгівлі як ключового інфраструктурного елементу соціально-економічної стабільності, здатного не лише адаптуватися до повоєнних умов, а й відігравати активну роль у соціальній реінтеграції населення та відновленні споживчого ринку країни.

ВИСНОВКИ

Формування нової парадигми державної інвестиційної політики в умовах антикризового розвитку роздрібної торгівлі має бути орієнтоване на подолання системних вад державного регулювання. До найбільш критичних із них віднесено: відсутність нормативно-правових актів, які б спеціалізовано регламентували інвестиційний розвиток торгівлі та сфери послуг; несформованість стратегічних підходів до реформування внутрішньої торгівлі, зокрема на окремих територіях зі специфічними умовами господарювання; відсутність скоординованих механізмів реалізації інвестиційної політики на регіональному та місцевому рівнях; слабкий рівень інвестиційної взаємодії між торговельним сектором і сферою виробництва.

Окрім того, серед системних проблем виокремлено: нерозв'язаність питань функціонування продовольчих ринків, безсистемну забудову торговельної інфраструктури, обмежене застосування інструментів державних гарантій інвестицій, недостатню поширеність механізмів державно-приватного партнерства, публічного інвестування та державного інвестиційного замовлення, у тому числі соціального спрямування. Також наголошено на недостатній інтегрованості торговельної галузі в реалізацію національного Плану відновлення України та недоосвоєному потенціалі роздрібної торгівлі щодо подолання екзистенційних викликів, пов'язаних із міграційними процесами, соціальною вразливістю населення, питаннями зайнятості специфічних категорій, зокрема ветеранів.

Перспективним напрямом подальших досліджень у цій сфері є вдосконалення методики прогнозування та моделювання наслідків антикризової політики держави у світі покращення інвестиційної привабливості галузі роздрібної торгівлі національної економіки. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Аранчій Д. С., Гончаренко С. А. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впли-

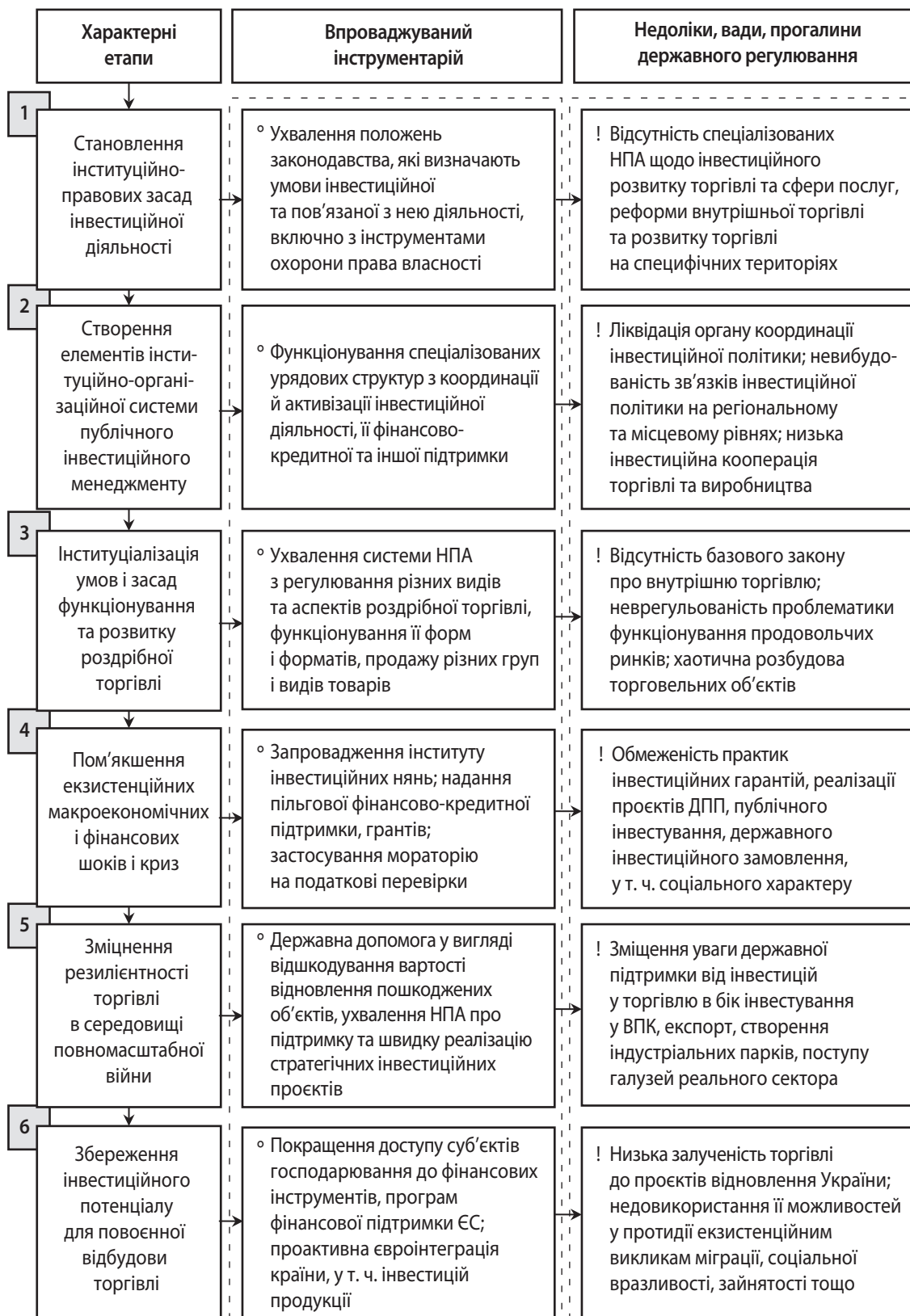

Рис. 1. Базисні віхи антикризової інвестиційної політики в роздрібній торгівлі України: досвід і недоліки регулювання

Джерело: авторська розробка.

- ву та оцінка існуючих методик аналізу. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. 2011. Вип. 3. Т. 2. С. 59–64. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/3.2/59.pdf>
2. Барна М. Ю., Руцишин Н. М. Структурні характеристики розвитку економіки: системно-аналітичний зріз. *Інтернаука. Серія «Економічні науки»*. 2020. Т. 1. № 12. С. 23–30.
DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-12-6832>
 3. Бланк І. О. Фінансова стратегія підприємства. Київ, 2010. 720 с.
 4. Васильців Т., Лупак Р., Васильців В. Характеристика функціональних складових економічної безпеки сектору інформаційно-комунікаційних технологій України. *Економічний дискурс*. 2017. № 1. С. 161–172.
 5. Гайдучий А. П. Оцінка інвестиційної привабливості економіки. *Економіка і прогнозування*. 2013. С. 119–129. URL: http://eip.org.ua/docs/EP_04_4_119_uk.pdf
 6. Китайчук Т. Г. Інвестиційна привабливість: теоретичний аналіз та впливові фактори. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-65>
 7. Козаченко Г. В. Управління інвестиціями на підприємстві: монографія. Київ: Лібра, 2014. 368 с.
 8. Крихівська Н. О., Чернишова Г. М. Інвестиційна привабливість України: основні проблеми та шляхи їх вирішення. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 9. С. 260–264. URL: https://economyanddsociety.in.ua/journals/9_ukr/45.pdf
 9. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: навч. посіб. Київ: ЦМЛ, 2014. 376 с.
 10. Руцишин Н. М. Теоретико-методологічні засади та прикладні інструменти реалізації потенціалу банківської системи в забезпеченні структурного реформування економіки: монографія. Львів: СПОЛОМ, 2020. 404 с.
 11. Vasylytsiv T., Mulska O., Levytska O. et al. Factors of the Development of Ukraine's Digital Economy: Identification and Evaluation. *Science and innovation*. 2022. Vol. 18. No. 2. P. 44–58.
DOI: <https://doi.org/10.15407/scine18.02.044>
 12. Mulska O., Levytska O., Panchenko V. et al. Causality of external population migration intensity and regional socio-economic development of Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*. 2020. Vol. 18. No. 3. P. 426–437.
DOI: [https://dx.doi.org/10.21511/ppm.18\(3\).2020.35](https://dx.doi.org/10.21511/ppm.18(3).2020.35)

REFERENCES

Aranchii, D. S., and Honcharenko, S. A. "Investytsiina pryvablyvist pidpriemstv: sutnist, faktory vplyvu ta otsinka isnuuychkh metodyk analizu" [Investment Attractiveness of Enterprises: Essence, Influencing Factors and Assessment of Existing Analysis Methods]. *Naukovi pratsi Poltavskoi derzhavnoi aharnoi akademii*.

2011. <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/3.2/59.pdf>

Barna, M. Yu., and Rushchyshyn, N. M. "Strukturni kharakterystyky rozvytku ekonomiky: systemno-analitychnyi zriz" [Structural Characteristics of Economic Development: A Systemic and Analytical Cross-section]. *Internauka. Seriya «Ekonomichni nauky»*, vol. 1, no. 12 (2020): 23–30.

DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-12-6832>

Blank, I. O. *Finansova stratehiia pidpriemstva* [Financial Strategy of the Enterprise]. Kyiv, 2010.

Haidutskyi, A. P. "Otsinka investytsiinoi pryvablyvosti ekonomiky" [Assessment of the Investment Attractiveness of the Economy]. *Ekonomika i prohnozuvannia*. 2013. http://eip.org.ua/docs/EP_04_4_119_uk.pdf

Kozachenko, H. V. *Upravlinnia investytsiamy na pidpriemstvi* [Enterprise Investment Management]. Kyiv: Libra, 2014.

Krykhivska, N. O., and Chernyshova, H. M. "Investytsiina pryvablyvist Ukrainy: osnovni problemy ta shliakhy yikh vyirishennia" [Investment Attractiveness of Ukraine: The Main Problems and the Ways of their Solutions]. *Ekonomika i suspilstvo*. 2017. https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/45.pdf

Kytaichuk, T. H. "Investytsiina pryvablyvist: teoretychnyi analiz ta vplyvovi faktory" [Investment Attractiveness: Theoretical Analysis and Influential Factors]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 54 (2023).

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-65>
Maierova, T. V. *Investytsiina diialnist* [Investment Activity]. Kyiv: TsML, 2014.

Mulska, O. et al. "Causality of external population migration intensity and regional socio-economic development of Ukraine". *Problems and Perspectives in Management*, vol. 18, no. 3 (2020): 426–437. DOI: [https://dx.doi.org/10.21511/ppm.18\(3\).2020.35](https://dx.doi.org/10.21511/ppm.18(3).2020.35)

Rushchyshyn, N. M. *Teoretyko-metodolohichni zasady ta prykladni instrumenty realizatsii potentsialu bankivskoi systemy v zabezpechenni strukturnoho reformuvannia ekonomiky* [Theoretical and Methodological Principles and Applied Tools for Realizing the Potential of the Banking System in Ensuring Structural Reform of the Economy]. Lviv: SPOLOM, 2020.

Vasylytsiv, T. et al. "Factors of the Development of Ukraine's Digital Economy: Identification and Evaluation". *Science and innovation*, vol. 18, no. 2 (2022): 44–58.
DOI: <https://doi.org/10.15407/scine18.02.044>

Vasylytsiv, T., Lupak, R., and Vasylytsiv, V. "Kharakterystyka funktsionalnykh skladovykh ekonomichnoi bezpeky sektoru informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii Ukrainy" [Characteristics of the Functional Components of Economic Security of the Information and Communication Technology Sector of Ukraine]. *Ekonomichniy dyskurs*, no. 1 (2017): 161–172.